

213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU,
193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU,
5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ
KANUNU, 3065 SAYILI KATMA
DEĞER VERGİSİ KANUNU, 6183
SAYILI AMME ALACAKLARININ
TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN,
197 SAYILI MOTORLU TAŞITLAR
VERGİSİ KANUNU, 488 SAYILI
DAMGA VERGİSİ KANUNU VE 492
SAYILI HARÇLAR KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN

Kanun No: 3505

Kabul Tarihi: 3.12.1988

(10 Aralık 1988 tarih ve 20015 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.)

**GEREKÇESİ
KANUN TASARISI
VE KOMİSYON
RAPORLARI**

Millet Meclisi S. Sayısı: 115

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU, 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU, 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU, 3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU, 6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN, 197 SAYILI MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ KANUNU, 488 SAYILI DAMGA VERGİSİ KANUNU VE 492 SAYILI HARÇLAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİKLER YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI VE PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU RAPORU

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: K.K.Gn.Md. 07/101-2207/04701

20.10.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 20.10.1988 tarihinde kararlaştırılan "213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Vergi sistemleri ile ekonomik ve sosyal yapı arasında yakın bir ilişkinin olduğu açıktır. Bu sebeple ekonomik ve sosyal yapının değişmesine paralel olarak vergi sisteminin de modernleştirilmesi günün ihtiyaçlarına cevap verir hale getirilmesi gerekir.

Aynı şekilde ülkemiz ekonomisinin sağlam ve istikrarlı bir yapıya kavuşturulması, para ve maliye politikasının dengeli bir şekilde uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Malî politikanın en etkin aracı olan verginin, ülkemizin ekonomik ve sosyal şartları göz önüne alınarak ekonomik kalkınmaya uygun olan bir hale getirilmesi gerekmektedir.

Özellikle enflasyonla etkili bir şekilde mücadele edilebilmesi, teşebbüs ve üretim gücünün artırılabilmesi ve gereksiz tüketimin kontrol altına alınabilmesi için, verginin etkili bir araç olarak kullanılması mümkün ve gerekli görülmektedir.

Bunun yanı sıra kamu harcamalarının ekonomide bir enflasyonist baskı aracı olmaması için bu harcamaların sağlıklı kaynaklardan karşılanması da büyük önem taşımaktadır.

Bu amaçla bazı vergi kanunlarında değişiklik yapılarak vergi sisteminin daha da basit ve sade bir yapıya kavuşturulması öngörülmüştür.

Getirilen değişikliklerle vergide verim, adalet ve vergi güvenlik ve denetimine ilişkin müesseseler ve kurallarda göze çarpan eksiklikler giderilmekte bunların sonucu olarak da vergi kayıp ve kaçığının önlenmesinde daha çok etkili olunması hedeflenmektedir.

Bu amaçla yapılan düzenlemelerin başında, dahilî tevkifat sisteminin terk edilerek yeni bir sisteme geçilmesi gelmektedir.

1986 yılında Türk vergi sistemine giren "dahili tevkifat" müessesesinin uygulamada ortaya çıkardığı bazı güçlüklerin giderilmesi, daha kolay ve sağlıklı bir müessesenin getirilmesi amacıyla "geçici vergi" şeklinde yeni bir düzenlemeye gidilmektedir.

Öte yandan vergi sisteminin kendi içindeki uyumunu sağlamak amacıyla vergi kanunlarında bazı teknik düzenlemelerin yapılması ve böylece vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi mecburiyeti, süratli gelişim ve değişimi içinde kendiliğinden doğmaktadır.

Yapılması düşünülen düzenlemelerle, vergi sistemimizin daha basit, anlaşılır, uygulanabilir ve sosyal adaleti sağlar bir yapıya kavuşturulması ve mükelleflerin vergi ile ilgili ödevlerini zamanında eksiksiz olarak yerine getirmeleri amaçlanmaktadır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM 492 Sayılı Harçlar Kanunu

ile İlgili Değişikliklerin Madde Gerekçeleri

MADDE 31. — 492 saydı Kanuna 3239 sayılı Kanunla eklenen Mükerrer 138 inci madde ile Kanuna ekli tarifelerde yer alan maktu harçlar ile maktu ve nispi harçların asgarî ve azami miktarlarını belirleyen hadleri on katına kadar artırmaya ve Kanunda yazılı had ve miktarlardan az, bu had ve miktardan az, bu had ve miktarların on katından çok olmamak kaydıyla yeni had ve miktarlar tespit etmeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Maddede, 3418 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucunda on katına kadar olan artırma yetkisi yirmi katına çıkarılmıştır. Bu defa anılan maddede yapılan değişiklikte, Kanunda yazılı had ve miktarların on katından çok olmamak kaydıyla yeni had ve miktarlar tespit edilmesi ile ilgili yetki de madde metninin uyumlu hale getirilebilmesi bakımından yirmi katına yükseltilmektedir.

MADDE 32. — Tasarının bu maddesi ile 492 saydı Harçlar Kanununa ekli 7 saydı tarifenin II — Liman harçları bölümünün sonuna eklenen 8 inci fıkra ile; Ülkemizin de taraf olduğu, 1974 Denizde Can Emniyeti Uluslararası Sözleşmesi ile 1966 Uluslararası Yükleme Sının Sözleşmesi hükümleri gereği ticaret gemilerinin periyodik olarak tekne, makine, kazan, güverte ve genel donanımlarını muayene ederek bu gemilerin dünya denizlerinde çalışabilmelerini sağlamak amacıyla düzenlenen gemi sörvey belgelerinin harç kapsamına alınması öngörülmektedir.

MADDE 33. — 1615 saydı Gümrük Kanunu hükümlerine göre talep sahiplerinden uygun görülenlere antrepo, mağaza ve sundurma açma ve işletme izni verilmektedir. Genellikle yabancı para karşılığı mal satan ve hizmet ifa eden söz konusu işyerlerini açıp işleten müteşebbislere bu suretle özelliği bulunan bir ticarî faaliyet fırsatı tanınmaktadır.

Bu nedenle, Tasarının bu maddesiyle düzenlenen tarifede 1615 sayılı Kanun hükümlerine göre yapdan hizmetlerin harca tabi tutulması amaçlanmaktadır.

MADDE 34. — Bu madde ile kaldırdan hükümler düzenlenmektedir.

Bu Tasan ile daha basit bir uygulama olan "Geçici Vergi" esasının getirilmesi sonunda 3239 sayılı Kanunla vergi sistemimize giren "Dahilî Tevkifat" uygulamasını düzenleyen Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (B) fıkrası kaldırılmaktadır.

Gelir Vergi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinin yedinci fıkrasına göre, mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına veya bakmakla yükümlü oldukları diğer kimselere ait vergiye tabi gelirleri bulunduğunu belgelendirmeleri halinde, hayat standardı esasına göre yapılan tarhiyatın düzeltilmesini isteyebilmektedirler. Bu durum izah kapsamına giren geliri olanlar ile bu tür geliri olmayanlar arasında farklı uygulamalara ve haklı şikâyetlere neden olmaktadır. Bu nedenle, anılan fıkra hükmü yürürlükten kaldırılmaktadır.

GEÇİCİ MADDE GEREKÇESİ - Bu maddeyle, her bir vergi türünden ayrı ayrı 300 000 liraya kadar borcu olan mükelleflere bu borçlarını % 30 fazlasıyla ve ihtilaf yaratmamaları kaydıyla 31.12.1988 tarihi sonuna kadar ödeme imkânı tanınarak bu borçlarıyla ilgili ödemeleri gereken gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının tahsilinden vazgeçilmesi suretiyle vergi borçları çok fazla olmayan, ancak sayı olarak oldukça büyük bir mükellef grubunun ihtilaflarının çözülmesi amaçlanmıştır.

Yürürlük:

MADDE 35. — Yürürlük maddesidir.

Yürütme:

MADDE 36. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 1/503

Karar No.: 51

3.10.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilen "213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 942 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı"; Komisyonumuzun 26 ve 27 Ekim 1988 tarihli 43 ve 44 üncü birleşimlerinde Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuzda, tasarı ve gerekçesine ilişkin genel görüşmelerde; vergi sistemleri ile ekonomik ve sosyal yapı arasında yakın bir ilişki bulunduğu; bu yönden, ekonomik ve sosyal yapının değişmesine paralel olarak, vergi sistemlerinin de modernleştirilip günün ihtiyaçlarına cevap verir hale getirilmesinin gerektiği; ülkemizde de ekonominin daha sağlam ve istikrarlı bir yapıya kavuşturulabilmesinin para ve maliye politikasının dengeli bir şekilde uygulanmasını zorunlu kıldığı; bu nedenle, malî politikanın en etkin aracı olan verginin ülkemizin ekonomik ve sosyal şartları da göz önüne alınarak, ekonomik kalkınmaya uygun hale getirilmesinin gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca; tasarı ile dahilî tevkifat uygulaması yerine geçici vergi alınması yoluna gidildiği; hayat standardının günün şartlarına göre yeniden düzenlenmesinin yerinde olduğu; ticarî kazançtan indirilen hazine bonosu ve devlet tahvili faizleri ile Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılan menkul kıymet gelirlerinden, gerektiğinde tevkifat yapılabileceği, böylece,

söz konusu menkul kıymetlerin gelirlerinin, ticarî işletmeye bağlı olarak elde eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleriyle, ticarî işletme dışında elde eden kişiler arasında farkb oranlarda vergi tevkifatına tabi tutulabilmesi suretiyle, vergi adaletine uygun hareket edildiği; getirilen tasarrufların bir vergi paketi değil, vergi tahsilatının daha iyi yapılabilmesi için teknik bir düzenleme niteliğinde olduğu hususları üzerinde görüşlerin belirtilmesinden sonra, tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarrufların;

213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin sonuna bir fıkra ilave edilmesini öngören çerçeve 3 üncü maddesi, mal sevkiyatı veya bazı hizmet ifası halinde, düzenlenmesi gereken belgelerde düzenleme saatinin de yazılmasının vergi kaybını önleme bakımından büyük yarar sağlayacağı gerekçesi ile bu doğrultuda yapılan bir düzenleme ile,

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa Geçici 33 üncü madde ilave edilmesini öngören çerçeve 19 uncu maddenin (a) fıkrasına, 1989 Ocak ayından itibaren başlanacak olan geçici vergi uygulaması nedeniyle mükelleflerin 1988 Aralık ayına ilişkin olarak 1989 Ocak ayında vermeleri gereken Katma Değer beyannamelerinde dahilî tevkifatın beyan edilmeyeceği ve ödenmeyeceğine ilişkin bir hüküm ilave edilmiş,

5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa geçici 17 nci madde ilave edilmesini öngören çerçeve 22 nci maddenin (a) fıkrasına çerçeve 19 uncu maddede yapılan düzenleme doğrultusunda yeni bir hüküm eklenmiş,

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Kanununun 9 uncu maddesini değiştiren çerçeve 26 nci maddenin başına "Verginin Tarh, Tebliğ ve Ödenmesi" ibaresi eklenmiş,

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Kanununun 10 uncu maddesinin değiştirilmesini öngören çerçeve 27 nci maddenin başına "Yetki" ibaresi eklenmiş,

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Kanununun 11 inci maddesini değiştiren çerçeve 28 inci maddenin başına "Vergiye Müessir Değişiklikler" ibaresi eklenmiş,

Geçici maddede yer alan "300 000" liralık miktar yeterli görülünce "500 000" lira olarak değiştirilmiş,

Yürürlüğe ilişkin 35 inci maddenin 1 inci bendinde yer alan "bu kanunun" ibaresi çıkarılmış, ayrıca 17 nci madde ile geçici maddenin de yayımı tarihinde yürürlüğe girmesini sağlayacak şekilde düzeltilmiş ve yapılan bu değişikliklerle anılan maddeler kabul edilmiştir.

Tasarrufların çerçeve 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34 ve yürütmeye ilişkin 36 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan

Başkanvekili

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasansı

SEKİZİNCİ BÖLÜM 492 Sayılı Harçlar Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 31. — 492 sayılı Harçlar Kanununun 3239 sayılı Kanunla eklenen mükerrer 138 inci maddesindeki "on katından çok olmamak kaydıyla" ibaresi "yirmi katından çok olmamak kaydıyla" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32. — 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (7) sayılı tarifenin "H — Liman işlemleri" bölümünün sonuna 7 nci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki 8 inci fıkra eklenmiştir.

"8. Gemi sörvey belgeleri:

a) Yolcu gemisi emniyet belgesi, yük gemisi teçhizat ve inşa emniyet belgesi, uluslararası yükleme sınır belgesi, yük gemisi telsiz — telefon emniyet belgesi, telsiz — telgraf emniyet belgesi, (Her bir belge için ayrı ayrı olmak üzere)

En az 2 000 lira maktu harca ilave olarak beher rüsum tonilatosundan (10 TL.)

Her belgenin harç tutan 25 000 liradan çok olamaz.

b) Muafiyet belgesi (5 000 TL.)

(Yukandaki bölümde yazılı belgelerin konsolosluklarca yapılacak temdidi işleminden de aynı miktarda harç alınır.)

Takvim yılından daha yeni model taşıtların vergilendirilmesinde, içinde bulunan takvim yılının modeli esas alınır.

MADDE 33. — 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifenin sonuna aşağıdaki "X — Gümrük Kanunu hükümlerine göre verilen ruhsatname harçları" bölümü eklenmiştir.

"X - Gümrük Kanunu hükümlerine göre verilen ruhsatname harçları : 1.

Genel antrepo izin belgeleri:

a) Genel antrepo işlemciliği izin belgelerinden:

— Açma (3 000 000 TL.)

- İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

b) Yurt içi gümrük hattı dışı eşya satış mağazası izin belgelerinden:

- Açma (2 000 000 TL.)

- İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

c) Giriş — çıkış kapılarında gümrük hattı dışı eşya satış mağazası izin belgelerinden:

- Açma (2 000 000 TL.)

- İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

d) Yat limanlarında gümrük hattı dışı eşya satış mağazası izin belgelerinden:

- Açma (2 000 000 TL.)
- İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

e) Uluslararası faaliyetlerin gerektirdiği yerlerde gümrük hattı dışı eşya satış mağazası açma izin belgelerinden (500 000 TL.)

f) Gümrük hattı dışı eşya satış mağazalarına ait depo açma izin belgelerinden (500000TL.)

2. Özel antrepo izin belgeleri:

a) Özel antrepo işletmeciliği izin belgelerinden:

- Açma (3 000 000 TL.)
- İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

b) Eşya sahibine ait özel antrepo izin belgelerinden:

- Açma (1 500 000 TL.)
- İşletme (Her yıl için) (750 000 TL.)

3. Fiktif antrepo izin belgelerinden:

- Açma (1 500 000 TL.)
- İşletme (Her yıl için) (750 000 TL.)

4. Sundurma izin belgeleri:

a) Sundurma işletmeciliği izin belgelerinden:

- Açma (3 000 000 TL.)
- İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

b) Eşya sahibine ait sundurma izin belgelerinden:

- Açma (1 500 000 TL.)
- İşletme (Her yıl için) (750 000 TL.)

Yürürlük

MADDE 35. - Bu Kanunun;

1. Bakanlar Kuruluna ve Maliye ve Gümrük Bakanbğına yetki veren hükümleri ile bu Kanunun 24 üncü maddesi yayımı tarihinde,

2. Diğer hükümleri 1.1.1989 tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 36. — Bu Kanun hükümlerini Maliye ve Gümrük Bakanı yürütür.

Başbakan

T. Özal

20.10.1988

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasansı

SEKİZİNCİ BÖLÜM 492 Sayılı Harçlar

Kanunu ile ilgili Değişiklikler

MADDE 31. — Tasarının 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Tasarının 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Tasarının 33 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 35. — Bu Kanunun;

1. Bakanlar Kuruluna ve Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki veren hükümleri ile 17, 24 ve geçici maddesi yayımı tarihinde,

2. Diğer hükümleri 1.1.1989 tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 36. — Tasarının 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.